

VIISIKKO

Vesuri-ryhmä ry:n kehittämisstrategia 2014-2020

Sisällys

1. Vesuri-ryhmä toiminta-alue ja väestömäärä.....	3
2. Alueen kehittämistarpeet ja -mahdollisuudet.....	5
3. Strategian kuvaus ja tavoitteet	12
4. Strategiaprosessin kuvaus.....	15
5. Toimintasuunnitelma.....	17
6. Strategian hallinto ja seuranta.....	21
7. Rahoitussuunnitelma.....	23
Liite 1 Vesuri-ryhmä ry:n vuorovaikutus ja viestintäsuunnitelma	

1. Vesuri-ryhmä toiminta-alue ja väestömäärä

Vesuri-ryhmä ry on paikallinen Leader-ryhmä (LAG= Local Action Group) Keski-Suomen maakunnassa. Ohjelmakaudella 2014–2020 ryhmän alue käsittää Jämsän, Keuruun, Kuhmoisten, Multian ja Petäjäveden kunnat. Paikallisen kehittämissstrategian nimi Viisikko viittaa näihin viiteen kuntaan.

Vesuri-ryhmä ry:n toimialueella asui vuoden 2012 lopussa 41.191 henkilöä. Jämsä ja Kuhmoinen muodostavat Jämsän seutukunnan, Keuruu ja Multia Keuruun seutukunnan ja Petäjävesi kuuluu Jyväskylän seutukuntaan. Toiminta-alue on maantieteellisesti laaja. Jyväskylän läheisyys merkitsee seudulle mahdollisuuksia, mutta myös uhkatekijöitä. Toiminta-alueen sijainti on erinomainen valtakunnan liikenneyhteyksien ja matkailutoimialan kannalta.

Leader-ryhmätyön näkökulmasta alue muodostaa hallittavan ja ymmärrettävän kokonaisuuden. Etenkin seutukuntatasolla aluetta sitovat yhteen useat taloudellisen, hallinnollisen ja inhimillisen elämän verkostot.

Jämsä

Jämsän kaupunki on seutukuntansa keskus. 2000-luvulla kaupunki on kasvanut väkiluvultaan ja pinta-alaltaan kuntaliitosten vuoksi. Jämsään on liitetty Kuorevesi, Jämsänkosken kaupunki ja puolet Länkipohjasta. Laajentuneessa kaupungissa on useita kyläkeskuksia sekä kuusi taajamaa, jotka ovat Seppola, Kaipola, Halli, Länkipohja, Jämsänkoski ja Koskenpää. Perinteisessä metsä- ja paperiteollisuudessa on jo pitkään ollut käynnissä vahva rakennemuutos. Raskaita työpaikkamenetyksiä korvaavat osittain kasvava palvelutuotanto ja matkailu. Himos matkailukeskus on alan veturi. Jämsän suurimmat työnantajat ovat Jämsän kaupunki, UPM Jämsän ja Jämsänkosken paperitehtaat ja Patria konserni. (kuva: Jämsän kaupunki)

Kuhmoinen

Päijänteen vesistöalueella sijaitseva Kuhmoinen on keskeinen vapaa-ajan viettoaika kunta hyvien liikenneyhteyksien ja saavutettavuuden vuoksi. Kunnassa on yli 3000 vapaa-ajan asuntoa. Vuonna 2010 lähes 61 % työvoimasta työskenteli palvelualoilla. Kuhmoinen on mukana kansainvälisestikin ainutlaatuisessa ”Kohti hiilineutraalia kuntaa”-hankkeessa, jolla pyritään vähentämään kuntien kasvihuonekaasupäästöjä EU:n asettamia tavoitteita enemmän ja sovittua aikataulua nopeammin. Kuhmoisten suurimmat yksityiset yritykset ovat puukalusteita valmistava Puulon Oy, muovialan yritys Meltex Oy sekä maa- ja vesirakennukseen erikoistunut Kuhmoisten maa- ja kiinteistö Oy. (kuva: Kuhmoisten satama)

Keuruu

Keuruu on vetovoimainen, sijainniltaan erinomainen kaupunki Jyväskylän lähiseudulla. Kaupungin suurin haaste on Pioneerirykmentin noin 300 työpaikan menetys vuoden 2014 loppuun mennessä, unohattamatta vuosittain varuskunnassa palvelevia 1000 varusmiestä. Äkilliseen rakennemuutokseen vastataan +300-ohjelmalla. Keuruulla on monipuolinen elinkeinorakenne (hoiva-ala, kauppa, teollisuus, metsä-, maa- ja puutalous, viestintä jne.). Matkailuelinkeinossa on suuri potentiaali. Keuruun merkittävin matkailualan työnantaja on Iso Kirja koulutus- ja konferenssikeskus, jossa vierailee vuosittain kymmeniä tuhansia asiakkaita. Viestinnän alan työpaikkoja on 280, suurimmat yritykset ovat Otavan Kirjapaino Oy, Kirjavälitys Oy ja Aikamedia Oy. Metallialan työpaikkoja on 500. (kuva: Pihlajaveden kyläyhdistys ry, Kauppala)

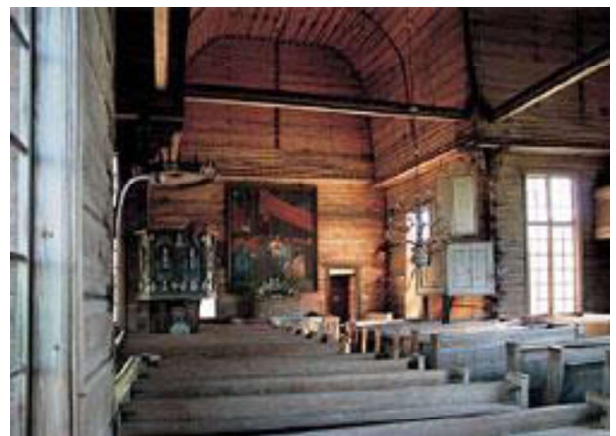
Multia

Multian kunta on vireä ja viihtyisä pienkunta, joka tarjoaa asukkailleen tasokkaat peruspalvelut. Kunnan maine viihtyisänä asuinkuntana on houkuttellut asukkaita, joiden työpaikat ovat muualla. Vahva metsätalous sekä erikoistuminen ovat muuttaneet maatiloja monitoimitiloiksi ja näin antaneet maaseudun asukkaille tarvittavan toimeentulon. Multian suurin yksityinen työnantaja on Multimek Oy (metalli- ja konepaja), joka työllistää 65 henkilöä. Kuntaan rakennettava valokuituverkko lisää vetovoimaa ja luo mahdollisuuksia uuden palvelutuotannon kehittämiseen. (Kuva: Kynttiläpaja Kalevantuli)

Petäjävesi

Petäjävesi on järvirikas ja luonnonkaunis kunta Jyväskylän kupeessa. Mainiot liikenneyhteydet kaikkiin suuntiin ovat Petäjäveden vahvuuksia. Kunnan omien palvelujen lisäksi Petäjäveden kuntalaisten käytössä on Jyväskylän kaupunkiseudun korkeatasoiset palvelut. Tästä syystä kunnan asukasluku kasvaa rauhallisesti. Petäjävesi tunnetaan kansainvälisestäkin Unescon maailmanperintöluetteloon hyväksytystä v. 1764 rakennetusta vanhasta kirkosta ja vahvasta käsityöperinteestä. Yli 160 vuotta yhtäjaksoisesti toiminut Koskensaaressa naulatehdas on oivallinen esimerkki paikkakunnan osaamisesta. Petäjäveden kunnanvaltuutetuista yli 60 % on yrittäjiä. (Kuva: Petäjäveden Vanha kirkko)

Toiminta edeltävillä rakennerahastokausilla on osoittanut myös alueen rajojen ylittämisen tärkeyden. Naapuriseutujen, -maakuntien ja Leader-ryhmien kanssa toimiminen on tärkeä voimavara. Järkevää rajoja ylittävää yhteistoimintaa jatketaan parempien toimintaedellytysten takaamiseksi kaikille alueen toimijoille

2. Alueen kehittämistarpeet ja -mahdollisuudet

2.1 Alueen väestö- ja elinkeinorakenne

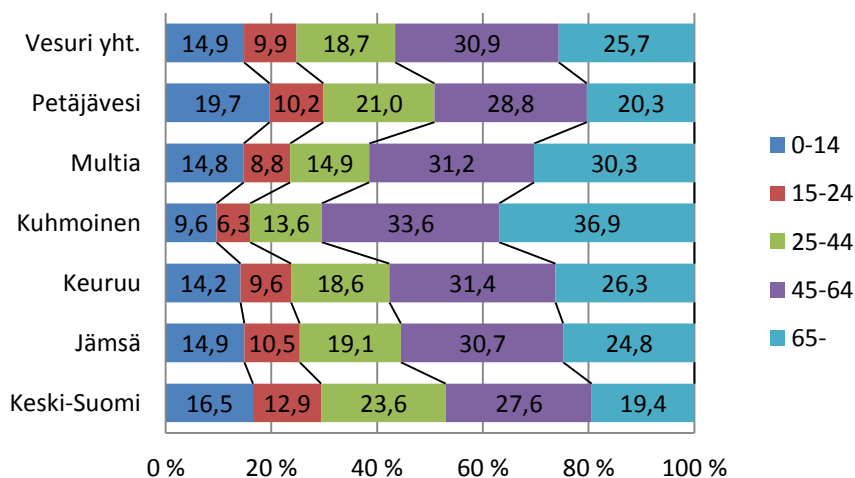
Vesuri-ryhmä ry:n tulevalla toimialueella asui vuoden 2012 lopussa 41.191 henkilöä ja sen pinta-ala on 4.678 km² (taulukko 1). Työpaikkaomavaraisin kunta on teollisuus- ja palvelualan vaikutuksesta Jämsä. Petäjäviedellä korostuu Jyväskylän läheisyys ja sieltä käydään eniten muualla töissä. Alkutuotannossa olevien maatala- ja puutarhayritysten lukumäärä alueella on huomattava (684 kpl).

Vesuri-alueen kuntien ongelmina ovat väestökato, epäedullinen väestörakenne sekä korkea työttömyysaste. Taulukossa 1 esitetty alueen kuntien huoltosuhte (63,6–82,6) kuvaa ikärakenteen vinoumaa verrattuna maakunnan keskiarvoon 54,5. Huoltosuhteen ennakoidaan nousevan rajusti kaikissa alueen kunnissa, Kuhmoisissa ja Multialla jopa yli 100 %, vuoteen 2020 mennessä. Ikäluokista 0-44-vuotiaiden osuus on pienin Kuhmoisissa (29,5 %), suurin Petäjäviedellä (50,8 %) maakunnan keskiarvon ollessa 53 % (kuvio 1). Kokonaisuutena tarkasteltuna Vesuri-ryhmä ry:n alueen ikärakenne on vanheneva.

	Väestö 31.12.2012	Huoltosuhte 2011 (%)	Huoltosuhte 2020 (%) Väestöennuste 2020	Työttömien osuus työvoimasta 3/2013	Työpaikkaomavaraisuus 2010 (%)	Maatilayritysten lukumäärä 2013 (kpl)
Jämsä	22 354	63,6	83,1	15,2	101,4	302
Keuruu	10 488	65,1	90,3	12,7	96,9	137
Multia	1 816	81,6	101,4	11,9	93,6	66
Kuhmoinen	2 438	82,6	114	15,6	80,5	77
Petäjävesi	4 095	63,8	79	13	65,3	102
	41 191					684
Keski-Suomi		54,5	67,7		14,3	

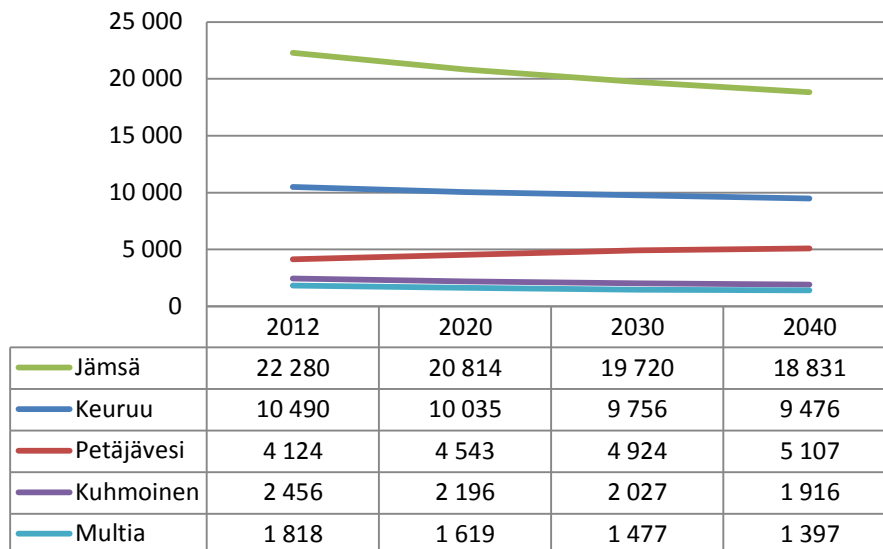
TAULUKKO1: Vesuri-ryhmä ry:n toimialueen kuntien tunnuslukuja (Tilastokeskus, 2013).

Alueen työpaikkaomavaraisin kunta on teollisuus- ja palvelutoimialojen vaikutuksesta Jämsä. Alueen alkutuotannossa olevien maatala- ja puutarhayritysten lukumäärä (748 kpl) on huomattava. Työttömyysaste alueen kunnissa on korkea (ka. 13,7 %), mutta jää Jämsää ja Kuhmoista lukuun ottamatta alle Keski-Suomen keskiarvon (Keski-Suomen työllisyyskatsaus 3/2013).

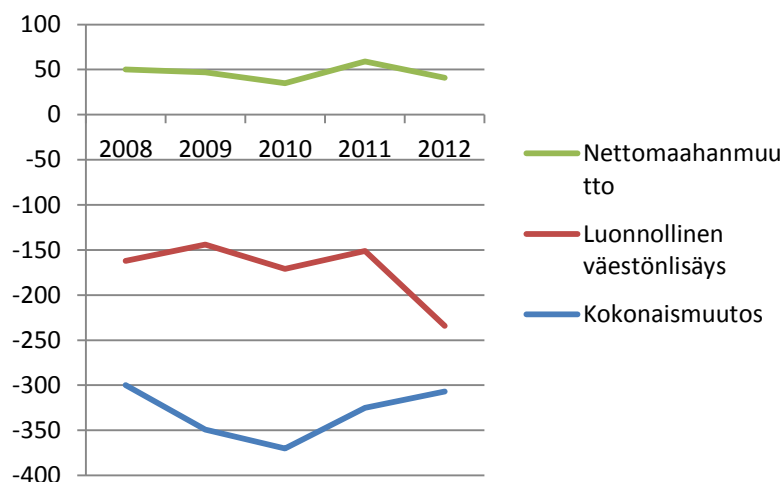
KUVIO 1. Ikärakenne Vesuri-ryhmä ry:n tulevan toimialueen kunnissa, tilanne 2012 (Tilastokeskus, 2013).

Vesuri-ryhmä ry:n toimialueen väestökehitys vuoteen 2040 mennessä on aleneva (kuvio 2) Petäjävettä lukuun ottamatta. Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan koko alueen väkiluvun ennakoitaan vähenevän alle 37.000 asukkaaseen – miinusta on n. 11 % -vuoteen 2040 mennessä. Poikkeuksen muodostaa Petäjävesi, jonka väestökehityksen arvioidaan olevan +23 % vuoteen 2040 mennessä. Tuolloin Petäjävedellä on asukkaita yli 5.100.

KUVIO 2. Vesuri-ryhmä ry:n tulevan toimialueen kuntien väestöennuste vuoteen 2040 saakka (Tilastokeskus, 2013).

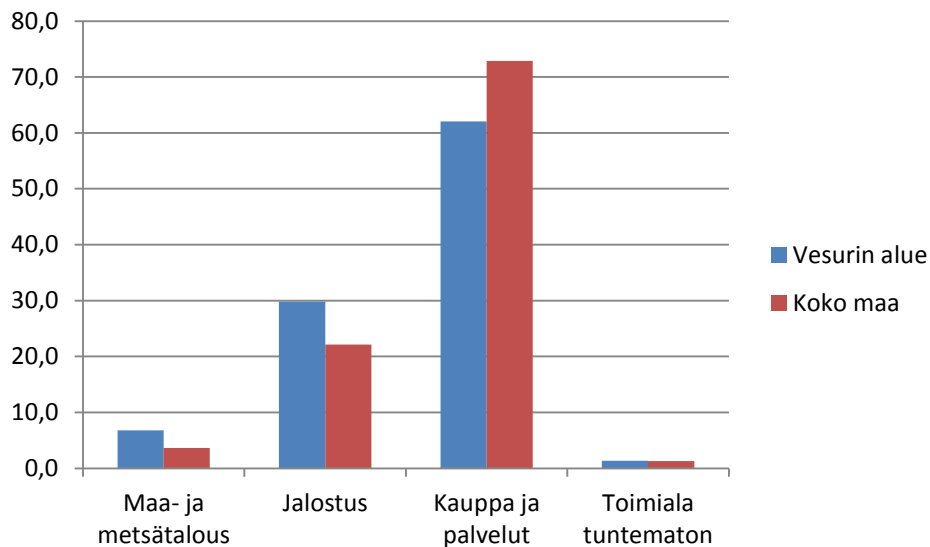
Väestömuutokseen sisältyy mielenkiintoinen Petäjäveden väestönkasvun lisäksi koko aluetta koskeva positiivinen nettomaahanmuutto. Kuviossa kolme esitetty viiden viimeisen vuoden väestökehitys osoittaa, että alue saa jatkuvasti väestönlisäystä maahanmuutosta (noin 50 henkilöä vuodessa), kun luonnollinen väestönlisäys (syntyneet-kuolleet) sekä maassamuutto on koko alueen tasolla negatiivista.

KUVIO 3. Väestön kokonaismuutos, luonnollinen väestönlisäys sekä nettomaahanmuutto yhteenlaskettuna Kuhmoisten, Jämsän, Keuruun, Petäjäveden ja Multian alueella vuosina 2008–2012 (Tilastokeskus, 2013).

(Kuvio 4) on esitetty Kuhmoisten, Jämsän, Keuruun, Petäjäveden ja Multian alueen elinkeinorakenne. Työpaikat alkutuotannossa ovat alueella tärkeitä ja niiden osuus on merkittävä valtakunnan keskiarvoon verrattuna. Teollisen jalostustoiminnan osuus elinkeinorakenteessa on sekin korostunut. Alueella toimii teolli-

suuden suuryrityksiä ja laaja pk-yritysten verkosto. Vaikka teollinen toiminta onkin leimallista, on palvelujen työpaikkaosuus yli 62 %. Palvelujen osuus työpaikoista on kuitenkin koko maan keskiarvoa pienempi.

KUVIO 4. Elinkeinorakenne 2012 (TOL 2008) Vesuri-ryhmä ry:n tulevalle toimialueella (Tilastokeskus, 2013).

2.2 Nuoret ja maaseudun tulevaisuus

Jämsän 4H-yhdistys ry teki 12–25-vuotiaille nuorille kyselyn mihin saatiin 422 vastausta. Vastaajista noin puolet oli 14-15-vuotiaita ja lähes 60 % tyttöjä. Nuorisotyötä tekevien virkamiesten ja vapaaehtoistoimijoiden vastauksia saatiin 16 kpl. (Jämsän 4H-yhdistys, 2013).

Nuoret vastasivat aktiivisesti kyselyyn ja suurin osa vastauksista oli asiallisia. Yllättävintä oli, että kaksi kol-

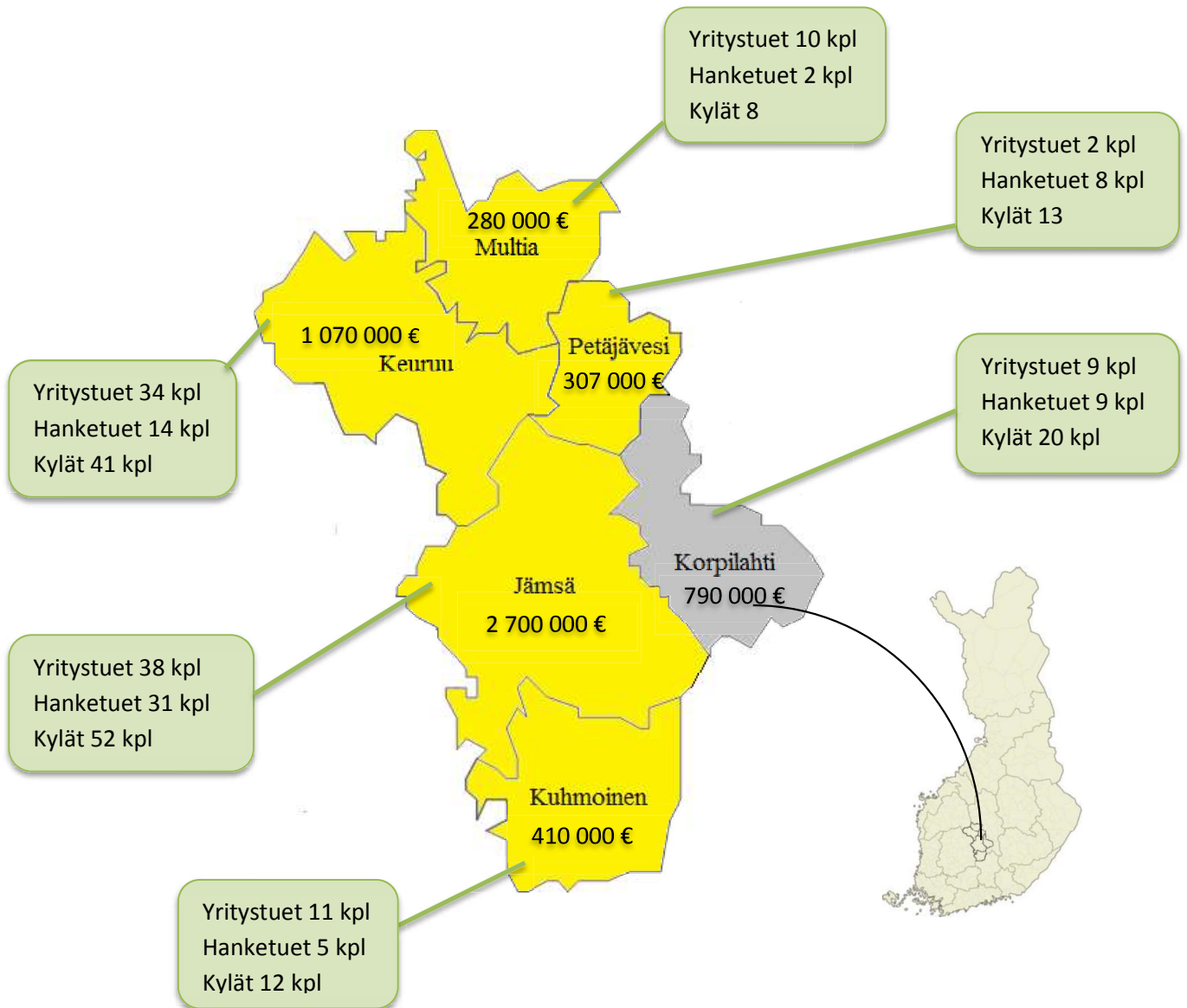
(Kuva: Jämsän 4H-yhdistys ry)

masosaa vastanneista ei tunne mitään halua päästä vaikuttamaan kotikuntansa asioihin. Myönteisesti vastanneista monet toimivat nuorisovaltuustossa (Jämsä, Keuruu, Petäjävesi). Nuoret liikkuvat paljon ja heillä on paljon harrastuksia. Heidän mielestä jokaisella paikkakunnalla on hyvät ja monipuoliset liikuntaharrastusmahdollisuudet sekä kaunis luonto. Kesätyöpaikkoja ja osa-aikaisia työpaikkoja on hyvin tarjolla. Nuorten vastauksissa varuskuntien lakkautus sekä kauppojen vähäisyys tulivat esille useammalla paikkakunnalla. Vastanneita huolestutti eniten kuntatalouden tulevaisuus ja vapaaehtoistyön väheneminen, nuorten poismuutto sekä syrjäytymisriskit.

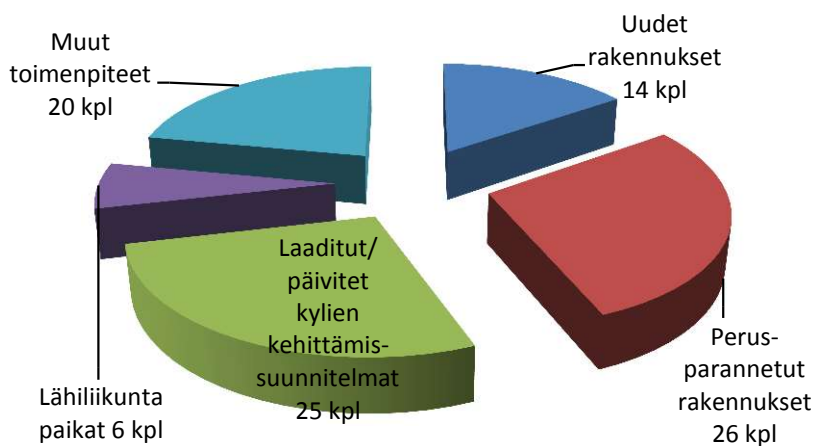
2.3 Vesuri-ryhmä ry:n toiminnan tulokset ja vaikuttavuus ohjelmakaudella 2007–2013

Vesuri-ryhmä ry on toteuttanut kolme maaseudun kehittämisohjelmaa, Pomo-ohjelman vuosina 1997-1999 ja Käskassara-ohjelman vuosina 2000–2006. Pomo-ohjelmakautena käytettiin 70 hankkeeseen 1 M,0 M€ ja Käskassara-ohjelmalla (4,2 M€) rahoitettiin 89 hanketta. MOTO-maaseudun monitoimikone kehittämisohjelman toteuttaminen alkoi vuonna 2007 ja sen toteuttaminen jatkuu vielä vuoden 2014 loppuun. MOTO-ohjelmasta on rahoitettu 107 yritystukea ja 72 hanketukea. Alueellisia hankkeita on ollut 5 kpl. Ohjelman rahoituskehys oli 6,1 M€.

Vesuri-ryhmä ry on vahvistanut alueen toimijoiden yhteistyötä ja sosiaalista pääomaa. Yleishyödylliset yhteisöt ovat toteuttaneet 34 kehittämishanketta ja 38 investointihanketta. Kuluneella kaudella Vesuri-ryhmän Leader-hankkeiden rahoituspäätöksiin hyväksytyjen talkootöiden arvo on ollut yhteensä n. 690 000 €. Hakijoita oli yhteensä 65 kpl, joista uusia toimijoita 47 kpl. Hankkeita on toteutettu kaikkien kuntien alueella, yhteensä 167 kylässä.

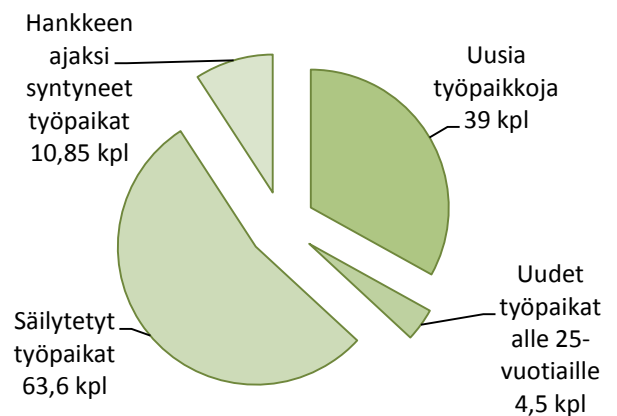
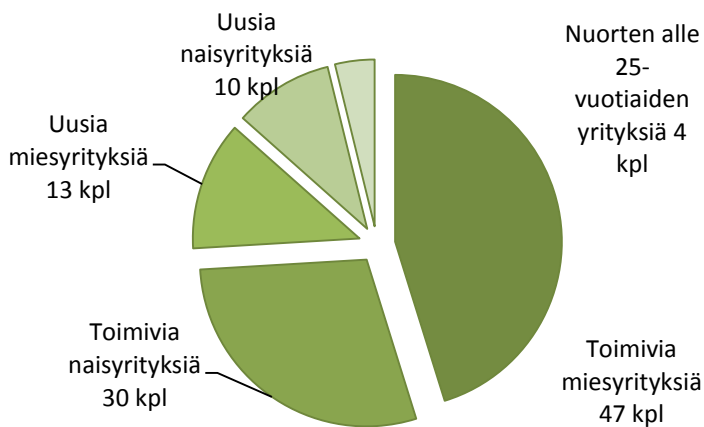
KUVIO 5. Vesuri-ryhmän toiminnan tulokset

Yleishyödyllisten hankkeiden avulla on rakennettu 14 ja perusparannettu 26 rakennusta. Näihin on hankittu myös koneita ja laitteita. Kehittämishankkeet ovat kohdistuneet lisäksi myös elinkeinojen kehittämiseen.

KUVIO 6. Yleishyödyllisten hankkeiden tuloksia.

Ohjelmakaudelta 2007–2013 tehdyn vaikuttavuusselvityksen mukaan Leader-toiminnalla on vaikuttanut merkittävästi uusien yritysten ja työpaikkojen syntyyn (23 uutta yritystä ja 44 uutta työpaikkaa). Leader-tukea on hakenut yhteensä 107 yritystä.

KUVIO 7. Miesten, naisten ja nuorten yritykset

KUVIO 8 Yritystukien työllisyysvaikutukset

Vesuri-ryhmän myöntämät yrityshankkeet muodostavat suuren osan Leader-ryhmän rahoittamasta toiminnasta. Leader-ryhmän myöntämällä rahoituksella on monella tapaa positiivisia vaikutuksia maaseudun yritysten liiketoimintaan. Eniten tukea on myönnetty investointeihin. Neljännes tuista oli kehittämistukia ja 16 % käynnistystukia.

Merkittävimmiä Leader- rahoituksen vaikutuksia yritykset arvioivat liikevaihdon kasvun, tuotannon tehostumisen ja tuotantomenetelmien kehittämisen. Myös rahoituksen myötä saatu usko yrityksen toimintaedellytyksiin on tärkeä yrittäjyyttä edistävä tekijä. Rahoituksella oli usein merkittävä rooli yrityksen toiminnan jatkumisessa, ja se saattoi olla välttämätön kyseisen hankkeen toteuttamiseksi. Vähiten vaikutusta rahoituksella oli yritysten kansainvälistymiseen, mutta harvalla kyselyyn osallistuneella yrityksellä oli tarkoituskaan suunnata kotimaan ulkopuolelle.

2.4. SWOT-analyysit Vesuri-ryhmä ry:n toiminta-alueesta ja Leader-toiminnasta

Vesuri-ryhmän alue koetaan asumisviihtyvyyden ja asuinympäristön, yhteistyön ja yhteisöllisyyden sekä identiteetin ja kulttuurin puolesta melko hyväksi. Liikenneyhteydet koetaan toimiviksi hyvän tieverkoston, juna- ja lentoyhteyksien ansiosta. Luonto ja vesistö mainitaan elämänlaatua parantavana, mutta myös liike-toimintamahdollisuuksia tarjoavana. Alueen elinkeinorakenne on monipuolinen. Kaavoitus antaa mahdollisuuksia asumiseen ja yrittämiseen. Kansainvälistymiseen suhtaudutaan pidättyvästi, sillä nähdään olevan merkitystä etupäässä matkailuelinkeinon kannalta.

Leader-ryhmän alueen uhkaksi koetaan työpaikkojen väheneminen, väestön ikääntyminen, nuorten poismuutto ja yleinen palvelujen keskittäminen. Jämsän Hallin ja Keuruun varuskuntien toiminnan lopettaminen oli kova isku koko alueelle. Myös yrittäjien ikääntyminen nähdään suurena uhkana ja sukupolvenvaihtoon liittyviä hankkeita toivotaan edistettävän.

Maaseudun mahdollisuudet ovat yhteistyössä. Kylät ovat kokonaisuuksia, jotka muodostuvat sen asukkaista, yhdistyksistä, yrityksistä ja mökkiläisistä. Maaseudun kehittäminen vaatii kaikkien osallisuutta. Tiedon kulun pitää olla sujuvaa ja monitasoista. Toimivan vuorovaikutuksen rakentamisesta kunnan, kylien, taajamien ja yhdistysten sekä yritysten välillä on olemassa hyviä esimerkkejä. Suotuisemmin kehittyvät ne kylät joilla on parhaimmat yhteistyöverkostot ja hyvät yhteydet kuntaan. Maaseudun mahdollisuudet käännetään voimavaraksi oppimisella, suunnitelmallisella toiminnalla ja liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntämisellä.

Vesuri-ryhmä ry:n ohjelmakauden 2007–2013 toiminnan arviointitutkimuksella selvitettiin Motokehittämissuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden toteutumista, toiminnan hyviä ja huonoja käytäntöjä sekä toiminnan vaikuttavuutta. Arvioinnin tulosten mukaan asiakkaat ovat pääosin tyytyväisiä toimintaryhmältä saamaansa palveluun. Vesuri-ryhmä ry on vahvistanut alueen toimijoiden yhteistyötä ja sosiaalista pääomaa. Yritystoiminnan tukemisessa on saavutettu hyviä tuloksia. Leader-ohjelman ja rahoituksen kriittikki kohdistuu Vesuri-ryhmän alueella byrokraatiaan. Hidas hakemusten käsittely ja pitkät maksatusajat koettiin vaikeuttavan hyvien hankkeiden toteuttamista.

Vesuri-ryhmän alueella Leader-ohjelman merkitys maaseudun kehittämisessä oli kaikkien vastaajaryhmien mielestä suuri ja toimenpideohjelma koettiin onnistuneeksi. Ohjelmasta tiedottaminen on ollut onnistunutta: nettisivut ovat toimivat ja ajantasaiset, yrityksille suunnatut aamukahvivilaisuudet ja muut tiedotustilaisuudet ovat saavuttaneet kohderyhmänsä. Lehdistölle on tiedotettu hyvin. Rahoitus on yrittäjien mielestä selvästi parantanut liiketoimintamahdollisuuksia. Yritysten investointihankkeet koetaan erittäin onnistuneiksi. Yhteistyön sujuvuus elinkeinoyhtiöiden ja muiden kehittäjätahojen kanssa saa runsaasti mainintoja. Vesuri-ryhmä on onnistunut löytämään paikkansa aluekehittäjien joukossa. Läheisyysperiaate toteutuu etenkin kuntapäätäjien mielestä hyvin, kuntatiedostusta on kehitettävä. Leader koetaan joustavana ohjelmalla ja rahoituksen hakeminen on helppoa. Leader-rahoitusta saaneet yritykset ja hanketoimijat suosittelvat rahoitusta mielellään ja kertovat vaihtoehdosta omissa verkostoissaan.

Vesuri-ryhmän alueen vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia on esitelty taulukossa 2 ja Leader-toiminnan SWOT on taulukossa 3.

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> - monipuolinen elinkeinorakenne - hyvä sijainti keskellä Suomea - tavoitettavuus, isot kaupungit lähellä - hyvät liikenneyhteydet - aktiiviset ja erilaiset kylät - vapaa-ajan asutuksen runsaus - vesistöt ja luonto 	<ul style="list-style-type: none"> - työpaikkojen ja ostovoiman väheneminen - huonot poikkivet - pitkät etäisyydet - tietoliikenneyhteyksien laatu - palvelujen ja päätöksen teon karkaaminen kauemmaksi - teollisuuden ja julkisen työpaikkojen väheneminen
Mahdollisuudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none"> - puhdas, turvallinen ja terveellinen asuin-ympäristö ja luonto - metsän ja energian mahdollisuudet - hyväkuntoiset eläkeläiset - paranevat tietoliikenneyhteydet - kylien yhteistyö - hyviä esimerkkejä palvelujen järjestämisestä 	<ul style="list-style-type: none"> - aktiiviväestö ja nuorten määrä vähenevät - palvelut katoavat - hoitamaton ympäristö - heikko kuntatalous

TAULUKKO 2. SWOT-analyysi Vesuri-ryhmä ry:n toiminta-alueesta

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> - vahva paikallistuntemus - huomioi pienet toimijat - mukautuvaisuus - henkilökohtainen palvelu, asiakaslähtöinen, positiivinen asenne - hanke- ja Leader-toiminnan tuntemus - taloudelliset resurssit kehittämiseen - hyvät kunta- ja viranomais-suhteet 	<ul style="list-style-type: none"> - määrämuotoiset, hallinnon lähtökohdista luodut puitteet - moniportainen päätöksen teko - pienen organisaation rajallisuus - erityisosaamisen puute - heikko tunnettuus
Mahdollisuudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none"> - monipuolinen, osaava hallitus - rakennemuutoksen aiheuttamat tarpeet - yhteistyö ja uusien verkostojen synnyttäminen - kansantajuinen viestintä - kansainvälisyyden kanava - tulosten ja vaikutusten arviointiin kehitettävissä sopivat mittarit 	<ul style="list-style-type: none"> - Vesuri-ryhmän ja hallinnon erilaisten tulkintojen realisoimat riskit - hiljaisen tiedon äkillinen poistuminen - Leader-periaatteiden hämärtyminen - hallinnolliset puitteet muodostuvat niin vaikeiksi että kehittämistyö ei ole mahdollista

TAULUKKO 3. SWOT-analyysi Vesuri-ryhmä ry:n Leader-toiminnasta

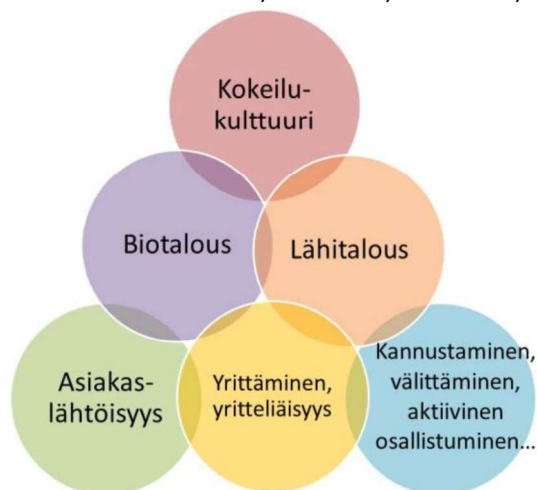
3. Strategian kuvaus ja tavoitteet

3.1 Elinvoimainen maaseutu – aktiiviset ihmiset – osaavat yritykset

Vesuri-ryhmän tehtävänä on edistää oman alueensa omaehtoista kehittämistä ja yhteistyötä. Painopiste on yritys- ja elinkeinoelämän kehittämisessä. Yhdistys toimii myös alueen kehittämiseksi entistä omatoimisemmaksi, viihtyisämmäksi ja virikkeellisemmäksi. Erityisenä haasteena on lasten ja nuorten huomioon ottaminen sekä vanhusväestön tukipalvelujen kehittäminen.

Elinvoimainen maaseutu on kilpailukykyinen vaihtoehto asumiselle ja yrittämiselle. Vesuri-ryhmä ry:n toimintastrategia keskittyy maaseudun elinvoimaisuutta parantavien paikallistason yhteisöjen ja yritysten kehitystoimien tukemiseen.

Maakuntasuunnitelman mukaan Keski-Suomi 2030 on yhteistyön, yrittäjyyden ja osaamisen maakunta ja Keski-Suomen maaseutu tunnetaan yrittäjyyteen kannustavana, inhimillisenä toiminta- ja asuinympäristönä, jossa osaamista ja voimavaroja hyödynnetään tehokkaasti monenlaisten toimeentulovaihtoehtojen perustana. Alueellisen kehittämisstrategian mukaan maaseudun kehittämisen peruskivet Keski-Suomessa ohjelmakaudella 2014–2020 ovat kokeilukulttuuri, bionalous, lähitalous, asiakaslähtöisyys ja yrittäminen.

Kuvio 9. Keski-Suomen maaseudun kehittämisen strategiset periaatteet (Keski-Suomen alueellinen kehittämissuunnitelma 2014–2020, luonnos)

Vesuri-ryhmä toteuttaa pääsääntöisesti Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman prioriteettia 6, (sosiaalisen osallisuuden, köyhyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseutualueilla). Muita toteuttavia prioriteetteja ovat 1,3, ja 5. Vesuri-ryhmä ry:n strategia täydentää myös ELY-keskuksen alueellista kehittämisohjelmaa. Lähtökohta on Leader-toimintatavan mukaisesti paikallinen, yksittäisten asukkaiden, kylien, yhteisöjen ja yritysten kehittämistarpeista nouseva toiminta. Strategian kuvaus ja tavoitteet kumpuavat siitä näkemyksestä mikä on muodostunut Leader-toiminnasta Keski-Suomessa.

Elinkeinot ja yrittäjyys (50 %)

Yrittäjyys on keskeinen Euroopan ja Suomen maaseudun elinvoimaisena pitämisen kulmakivi. Kehittämisseljän tavoitteena on perinteisen maa- ja metsätalouden tukemisen lisäksi maaseudun yritystoiminnan monipuolistaminen. Vesuri-ryhmä ry kohdistaa suurimman osan rahoituksesta liiketoimintaosaamisen kasvattamiseen tai investointeihin, jotka parantavat toimintaedellytyksiä tai mahdollistavat uusien tuotteiden ja palvelujen luomisen. Tukea voi saada alle 10 henkilötyövuotta työllistävä mikroyritys. Tuen avulla yritysten liikevaihto kasvaa, taloudellinen tulos paranee, työpaikat säilyvät tai lisääntyvät. (Kuva: J. Viitalähde, Studio Virtalähde)

Asuminen ja ympäristö (25 %)

Maaseudun menestys rakentuu alueelle ankkuroituneiden yhteisöjen, yritysten ja yksittäisten ihmisten toiminnan ja erityispiirteiden varaan. Maalla asuminen ja toimiminen kiinnostavat. Siksi on huolehdittava siitä, että se on todellinen ja houkutteleva vaihtoehto. Asumisen ja ympäristön eteen tehty kehitystyö parantaa viihtyvyyttä ja toimintaympäristöä. Riittävien tietoliikenneyhteyksien rakentaminen maaseudulle on perusteltua sekä yritysten toimintaedellytysten että kansalaisten palvelutarpeiden tyydyttämisen varmistamiseksi. Tarvitaan hankkeita, joissa uuden teknologian mahdollisuuksia käytetään maaseudun alueiden ja kylien paikallisen identiteetin ja oman elinvoiman vahvistamiseksi. Vesi- ja jätehuollon toimivuus, ympäristönhoitotoimenpiteet, kylämaisemien kunnostamiset, lähiliikunta- paikat ja harrastustoiminnan vaatimat tilat, reitit ja rakennelmat lisäävät kaikenikäisten käyttäjien asumisviihtyvyyttä.

Yhteisöllisyys ja paikallisuus (25 %)

Leader-metodin erityispiirteet kohdistavat maaseudun paikallista Leader-ryhmyötä sosiaalisen pääoman vahvistamiseen. Yhteisöllisyyden lisääminen on tämän kehittämisseljän kantava voima. Kaikki kehittäminen lähtee ns. ruohonjuuritasolta, alueen yksittäisistä toimijoista ja yhdistyksistä. Yhteisöllisyyden kautta rakennettu korkea sosiaalinen pääoma auttaa yhteisöjä ja yrityksiä selviytymään sosiaalisessa ja taloudellisessa kilpailussa paremmin. Erilaisten, luovien ihmisten ja ryhmien kyky toimia yhdessä on keskeinen paikkakuntien menestystekijä. Hyvien käytänteiden levittäminen, yhteistyön lisääminen ja yhteisen tahdon löytäminen, päätöksen tekoon vaikuttaminen ja pysyvien käytäntöjen luominen ovat itsestään selviä kehittämisen kohteita.

Yhteisöllisestä tekemisestä syntynyt sosiaalinen pääoma voi olla kylän, kunnan tai seutukunnan keskeinen kilpailukykyyn selittäjä. Yhteisöllisyydellä on myös selvä kansainvälinen ulottuvuus. Esimerkiksi kylien elinvoimaa ei kehittävä vain kylissä, vaan myös omaa kylää laajemmin, jopa kansainvälisten kumppanuuksien kautta. Erityisesti nuoria yritetään saada aktiivisemmin mukaan kehittämistyöhön.

Koko ohjelman läpileikkaavia tavoitteita ovat nuorten aktivointi ja tukeminen, lähitalouden ja kansainvälistymisen edistäminen sekä maaseudun toimijoiden välisen vuorovaikutuksen lisääminen. Näihin teemoihin voidaan hakea rahoitusta myös muista rahastoista.

3.2 Ohjelmakauden 2014–2020 suunnitellut painopistealueet, mittarit ja prosenttiosuudet rahoituskehuksesta.

Elinkeinot ja yrittäjyys (50 %)

Toimenpiteinä toteutetaan investointi- ja kehittämishankkeet, jotka synnyttävät uutta yrittäjyyttä ja luovat työpaikkoja alueelle sekä monipuolistavat elinkeinorakennetta. Erityisesti nuorten ja yrittäjiksi aikovien hankkeet ovat toivottuja.

Indikaattori	tavoite	
rahoitetut yritystuet	90 kpl	
muille rahoittajille siirretyt hankkeet	20 kpl	800 000 €
työpaikkojen määrä, uudet	50 kpl	miehet 20, naiset 20, nuoret 10
työpaikkojen määrä, säilytetyt	75 kpl	miehet 30, naiset 30, nuoret 10
uudet yritykset	60 kpl	miehet 35, naiset 20, nuoret 5
uudet tuotteet ja palvelut	25 kpl	
yrityksneuvontaan osallistuneiden määrä	150 hlö	

Asuminen ja ympäristö (25 %)

Toimenpiteinä toteutetaan pienimuotoisia kehittämishankkeita, jotka parantavat alueen infrastruktuuria, asumista ja ympäristöä

Indikaattori	tavoite	
rahoitetut hankkeet	40 kpl	uusia toimijoita 40 % ja kv-hankkeita 5 kpl
kunnostetut ja uudet lähiliikuntakohteet tai reitistöt	10 kpl	
kunnostetut maisemakohteet	10 kpl	
kunnostetut tai uudet rakennukset	30 kpl	
talkootyöhön osallistuneiden määrä	500 kpl	miehet 250, naiset 200, nuoret 50
osallistuvien henkilöiden määrä	700 kpl	miehet 300, naiset 300 nuoret 100
osallistuvien kylien ja yhteisöjen määrä	30 kpl	
valmistuneet suunnitelmat tai selvitykset	10 kpl	

Yhteisöllisyys ja paikallisuus (25 %)

Toimenpiteinä toteutetaan kylä- ym. paikallistason toimijoiden investointi- ja kehittämishankkeita, joiulla on merkitystä paikallistalouteen, yhteisöllisyyteen, kulttuuri- ja vapaa-ajantoimintoihin.

Indikaattori	tavoite	
rahoitetut hankkeet	40 kpl	uusia toimijoita 40 %
uudet harrastusmahdollisuudet ja toimintamuodot	10 kpl	
valmistuneet selvitykset ja suunnitelmat	10 kpl	
paikallista kulttuuria ja perinnettä vahvistavat hankkeet	10 kpl	
uudet yhteistyöverkostot	20 kpl	

TAULUKKO 4 Kehittämishojelman painopisteet ja mittarit

Laadulliset tavoitteet

Uudet syntyneet verkostot, yritysten toimintaedellytykset ja palveluiden laatu paranevat. Hanketoiminnan osaaminen kasvaa, nuoret kiinnostuvat oman alueen kehittämisestä.

4. Strategiaproessin kuvaus

Kehittämisstrategia on valmisteltu keväästä 2012 alkaen avoimesti ja laajasti sekä noudattaen alhaalta ylöspäin – periaatetta. Vesuri-ryhmä ry:n hallitus päätti 26.4.2012 yksimielisesti aloittaa seuraavan ohjelmakauden valmistelun.

Kesän 2012 aikana toteutettiin viiden Leader-ryhmän yhteinen kysely, jonka avulla kerättiin tietoa alueen asukkaiden, yhdistysten, yritysten ja muiden organisaatioiden kehittämistarpeista. Kysely oli avoin kaikille. Vesuri-ryhmän hallituksen jäsenet sitoutettiin aktivoimaan omia sidosryhmiään kattavien vastauksien saamiseksi. Vesuri-ryhmä ry:n alueelta vastauksia saatiin yhteensä 94 kpl.

Keski-Suomen Leader-ryhmät toteuttivat kesällä 2012 tutkimuksen rahoitusta saaneista yrityksistä. Sen tarkoituksena oli selvittää, miten ko. yritykset ovat kokeneet hyötyneensä Leader-toiminnasta ja – rahoituksesta ja mitä he toivovat rahoitukselta ja Leader-työltä tulevaisuudessa.

Vesuri-ryhmän ja PoKon rahoittama Tietolato-hanke päättyi kesäkuun lopussa 2012. Hankkeen tavoitteena oli selvittää maaseutuyritysten tulevaisuuden suunnitelmat ja kehittämistarpeet Jämsän, Keuruun, Multian, Petäjaveden ja Kuhmoisten, Mänttä-Vilppulan, Ruoveden ja Virtain alueella. Nämä kunnat muodostavat maaseutuhallinnon yhteistoiminta-alueen, jolle tehtiin yhteinen Maaseudun kehittämisohjelma v. 2014–2020. Muista kylien kehittämishankkeista voidaan mainita Petäjaveden ja Multian yhteinen Kylät kuntoon –hanke sekä käynnissä oleva Jämsän voimavara – yhdessä eteenpäin ja Keuruun kaupungin Kylävoimaa hankkeet.

Strategian tavoitteiden asettamisessa on tehty paljon yhteistyötä Keski-Suomen Leader-ryhmien sekä PoKo ry:n kanssa, jotta ohjelmien kautta saadaan vielä tehokkaammin parannettua vaikuttavuutta ja kehittämisen tuloksia. Strategian painopisteiden määrittelyn osalta järjestettiin kaksi työpajapäivää Leader-ryhmien työntekijöille ja luottamushenkilöille.

Tampereen ammattikorkeakoulun maakuntakorkeakoulutoiminnan työnä toteutettiin Vesuri-ryhmä ry:n Leader-toiminnan arviointi- ja vaikuttavuustutkimus maaliskuu-toukokuussa 2013. Tutkimus tehtiin yhteistyössä Vesuri-ryhmän ja PoKo ry:n kanssa. Tutkimuksessa hyödynnettiin pääosin olemassa olevaa tilasto- ja kyselymateriaalia, minkä lisäksi suoritettiin kunta- ja hanketoimijoiden teemahaastattelut (17 kpl). Molemmille ryhmille tehtiin omat selvitykset.

Jämsän 4H-yhdistyksen toimesta tehtiin nuorten kysely maaliskuu-huhtikuussa 2013 12–25 -vuotiaille nuorille. Kyselyyn saatiin vastauksia 422 kpl. Nuorisotyötä tekevien virkamiesten ja vapaaehtoistoimijoiden vastauksia saatiin 16.

Paikallisen kehittämisstrategian laatimiseksi on järjestetty seuraavat tilaisuudet, listaan on otettu mukaan tilaisuudet, jotka ovat toteutettu marraskuun 2013 jälkeen.

Ajankohta	Tilaisuus	Osallistujamäärä
12.11.2013	Joutsa, Viestintä ja oppimissuunnitelma	6
22.11.2013	Sparri-ryhmä, Jämsek	7
11.12.2013	Jämsä, Jämsän Voimavara, Arviointipaja	20
9.1.2014	Jämsän kylien tilaisuus	20
14.1.2014	Keski-Suomen yhteisöjen tuki ry	6
16.1.2014	Kuhmoinen, yhteistyötilaisuus Yrittäjäjärjestö ja kunta, hallituksen jäsenet	6
21.1.2014	Keuruu, Kylätilaisuus, Pihlajavesi	30
29.1.2014	Multian tulevaisuusilta	50
31.1.2014	Hassin kyläyhdistyksen johtokunnan kokous	7
11.2.2014	Yhteistyöpäivä PoKo ry ja Vesuri-ryhmä	5
12.2.2014	Hankeilta Multialla	20
14.2.2014	Seudullisten yrityspalveluiden ohjausryhmä	5
20.2.2014	Keulink Oy, avoimien ovien päivä	300
11.3.2013	Jämsän yrittäjien puheenjohtajan tapaaminen	4
11.3.–20.3.2014	Hankematka Saksaan	2
27.3.2014	Joutsa, yhteistyökokous Maaseutukehityksen kanssa	5
31.3.2014	Yhteistyökokous ELY-keskuksen ja K-S Leader-ryhmien kanssa	10
14.5.2014	Hankeilta Keuruulla	24
24.5.2014	Järjestömessut Jämsässä	300
21.5.2014	Strategiatalkoot Kuhmoisissa	7
21.5.2014	Strategiatalkoot Jämsässä	7
22.5.2014	Strategiatalkoot Keuruulla	12
21.5.2014	Strategiatalkoot Multialla	8
23.5.2014	Strategiatalkoot Petäjävedellä	7

TAULUKKO 5 Kehittämisstrategian aktivointitilaisuudet

Vanhukset tietävät itse parhaiten, mitä palveluja he tarvitsevat.

5. Toimintasuunnitelma

5.1 Leader on rahoitusta.

Vesuri-ryhmä ry on paikallinen Leader-ryhmä, joka toteuttaa Euroopan Unionin maaseutuohjelmaa, Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa ja Keski-Suomen maakunnan maaseutuohjelmaa. Keski-Suomen ELY-keskus suorittaa Vesuri-ryhmän hallituksen puoltaminen hankkeiden laillisuusharkinnan ja toimii päätöksentekijänä viranomaisroolissa niin hanke- kuin maksamiskäsittelyssä. Vesuri-ryhmä ry ja Keski-Suomen ELY-keskuksen työnjaosta ja yhteistyötä hankkeiden ja yritystukien rahoituksessa sovitaan yhteistyösopimuksella.

**rahoitusta,
neuvontaa &
toimintaa
paikkakunnan
parhaaksi**

Rahoitettavaksi hyväksyttävien hankkeiden valinnassa Vesuri-ryhmä ry noudattaa hyväksi koettuja käytäntöjä. Valmistelusta vastaavat toiminnanjohtaja ja hankesihteeri, kolmikantainen hankeryhmä tekee hallitukselle päätösesityksen. Hanketukia puollettaessa hakijalta edellytetään kuvausta hankkeelta odotettavista hyödyistä, suunnitelmaa tiedottamisesta, avoimuudesta ja hankkeen jatkuvuudesta. Yhteisöllisten hankkeiden vaikutus paikallistalouteen, asukkaiden elämänlaatuun ja ympäristöön ovat keskeisiä valintaperusteita.

Yritysten tukemisessa arvioidaan tuen kohteena olevan kehittämistoimen taloudellista merkitystä yrityksen toiminnalle, uusien työpaikkojen luomiseen tai olemassa olevien työpaikkojen säilymiseen. Yritystuen saamisen edellytyksenä on yritystoiminnan päätoimisuus tai sen uskottava tavoittelu. Keskeinen valintakriteeri on yritystoiminnan positiiviset paikalliset vaikutukset. Hallituksen tehtävä on muodostaa näkemys alan kilpailutilanteesta ja valita tuettavat toimenpiteet niin, että tuen myöntämisellä on vain vähäistä kilpailuhaittaa.

Valintakriteerit

Yleishyödyllinen ja yrityshanke

- toteuttaa Vesuri-ryhmän kehittämissuunnitelmaa ja edistää sen tavoitteiden toteutumista
- perustuu paikallisiin tarpeisiin ja sen pääasiallinen hyöty kohdistuu maaseutualueelle
- on innostava, osallistava ja uutta yhteistyötä luova
- on toteuttamiskelpoinen, siinä on varauduttu hankkeen aikaisen rahoituksen riittävyyteen ja yksityiseen rahoitusosuuteen
- hankkeella on positiivinen vaikutus työllisyyteen, elinkeinotoimintaan ja maaseudun asukkaiden elinoloihin
- edistää alueen asukkaiden, yrittäjien, yhteisöjen ja/tai järjestöjen osaamisen kasvamista

Kansainvälinen hanke

- tukee merkittävästi ohjelman painopisteitä ja toimenpidekokonaisuuksia
- kehittää mukana olevien toimijoiden alueiden välisiä tai kansainvälisiä yhteistyövalmiuksia vaikuttaa positiivisesti työllisyyteen, elinkeinotoimintaan tai yhteisöllisyyteen
- lisää toimijoiden, etenkin nuorten, kiinnostusta ja innostusta oman kotiseutunsa kehittämiseen
- edistää alueen tuotteiden ja palveluiden menekkiä ja tunnettavuutta maailmalla
- tuo alueellisuudella tai kansainvälisyydellä sellaista lisäarvoa, jota ei muuten saavutettaisi

Mainitut kriteerit toimivat hankkeiden arviointiperusteina ja ohjaavat rahoitettavien hankkeiden valintaa.

5.2 Leader on neuvontaa.

Vesuri-ryhmä on osa paikallista kehittämisen verkostoa, johon kuuluvat kehittämissyhtiöt ja kuntien elinkeinotoimi, ProAgria Keski-Suomi, Uusyrityskeskus ja alueen oppilaitokset. Edellä mainitut muodostavat paikallisen Yritys-Suomi-konseptin. Vesuri-ryhmä keskittyy paikallisyhteisöjen ja mikroyritysten yritysten hankkeisiin, ja on siten lähimpänä ihmistä oleva yksikkö.

Ohjelmakauden alkaessa sovitaan alueen kehittäjätahojen kanssa yhteistyön muodoista, toimintamenettelyistä ja vastuualueista. Neuvottelut käynnistetään Vesuri-ryhmän aloitteesta. Samalla on tarkoituksenmukaista laatia yhteinen viestintäsuunnitelma, jonka avulla koko neuvontakenttä voi lähestyä asiakasta johdonmukaisesti.

Viestintä

Ajantasainen ja avoin viestintä on väestön aktivoimisen lähtökohta. Vesuri-ryhmä ry:n tiedottamisessa noudatetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja Leader-brändin tiedotusohjeita. Tärkein tiedotuskanava on Keski-Suomen maaseutu -nettisivusto. www.keskisuomenmaaseutu.fi-sivuilta löytyy ajantasaista tietoa Leader-ohjelmasta, ryhmistä ja niiden toiminnasta, hankkeiden suunnittelusta ja rahoituksen hakemisesta. Keski-Suomen maaseutu – sivusto on poikkeuksellisen kattava, Leader-ryhmien yhteinen sivusto. Sisäinen tiedottaminen keskitetään sähköiseen muotoon ja jäsentiedotteiden sekä muun materiaalin jakamisessa pääasiallinen kanava on extranet.

Vesuri-ryhmä ry:n viestinnässä lisätään sosiaalisen median käyttöä esimerkiksi Keski-Suomen maaseudun Facebook-ryhmän avulla. Sosiaalisen median käyttöstrategia tehdään Vesuri-ryhmälle esimerkiksi ammattikorkeakoulun opinnäytetyönä.

Aikaisemmasta toiminnasta saatujen kokemusten perusteella Leader-ryhmien yhteiset tiedotushankkeet ovat tehokkaimpia tapoja järjestää Leader-toiminnan sisällöistä kertovaa tiedotusta. Keski-Suomen maaseutu – lehden kaltaisen julkaisun tuottaminen palvelee Vesuri-ryhmä ry:n tiedotusta hyvin ja sen tällaiseen toimintaan sitoudutaan tulevallakin ohjelmakaudella.

on

**rahoitusta,
neuvontaa &
toimintaa
paikkakunnan
parhaaksi**

5.3 Leader on toimintaa paikkakunnan parhaaksi

**rahoitusta,
neuvontaa &
toimintaa
paikkakunnan
parhaaksi**

Vesuri-ryhmä on vakiintunut alueellaan tutuksi ja tasaveroiseksi sekä avoimeksi aluekehittämisen kumppaniksi. Tärkeitä yhteistyökumppaneita ovat Keski-Suomen kylät ry, Keski-Suomen Yhteisöjen tuki ry ja alueelle muodostuneet kylien yhteistyöyhdistykset ja kyläparlamentit aikaisemmin mainittujen yritystoiminnan kehittäjien lisäksi. Leader-ryhmien välille on kehittynyt monipuolista yhteistyötä. Leader-ryhmät otetaan huomioon Keski-Suomen maakuntaliiton suunnittelu- ja kehittämistyössä.

Toiminnan pääpaino on aktivoinnissa. Uutena aktivoinnin muotona perustetaan yhdistystoimijoita varten hankeideapankki Vesuri-ryhmä ry:n kotisivuille. ”Kansalaisen kanavan” tarkoituksena on muodostaa kaikkien nähtävissä oleva foorumi alueelta nousseista kehittämistarpeista. Palvelu toimii linkittämällä toimijoita ja ketjuttamalla ajatuksia. Hankeideapankki on erinomainen lisäväline kun mietitään, miten hanketoiminta voi edistää talkoohenkeä ja yhteisöllisyyttä esimerkiksi asumisviihtyvyyden, kulttuuriperinteen vaalimisen ja kylätapahtumien toteuttamiseksi.

Ohjelmakauden edetessä aktiivisuutta seurataan ja aktivointitoimia kohdennetaan tehostetusti sellaisille alueille, joissa toiminta ei ole käynnistynyt tai osoittaa hiljentymisen merkkejä. Hallituksen jäsenten aluekehittäjän roolia vahvistetaan, jäsenet sitoutuvat antamaan kasvat Vesuri-ryhmälle omilla paikkakunnillaan ja verkostoissaan.

Vesuri-ryhmä ottaa vastuun hanketoimijoiden yhteisten tapaamisten järjestämisestä kunnittain tai alueellisesti. Säännöllisissä tapaamisissa verkostoidutaan, kehitetään yhteistoimintaa ja opitaan.

Ikääntyvä väestö otetaan selkeämmäksi kohderyhmäksi aktiivisina toimijoina. Palveluiden, etenkin hoivapalveluiden kehitystyön pilottihankkeet ovat selvä nähtävissä oleva tarve. Toisaalta työelämästä eläkkeelle siirtyä yhä edelleen virkeämpiä ja yhteiskunnallisesti aktiivisesti suuntautuneita ihmisiä, joiden aktiviteettien kehittäminen on suuri haaste. Myös yrittäjyys vaihtoehtona eläköitymiselle on nähtävä mahdollisuutena.

Kansainvälisen toiminnan aktivoiminen Vesuri-ryhmä ry:n alueella on otettava keskeiseksi toimenpiteeksi ohjelmakaudella 2014–2020. Vesuri-ryhmä ry on rahoittanut useita kehittämishankkeita, joissa keskeisenä kohderyhmänä ovat olleet nuoret. Nuorten aktivointi, heidän viihtyvyyteen ja osaamisen tasoon liittyvien hankkeiden tulee näkyä useassa hankkeessa seuraavalla toimintakaudella. Erityisenä kehittämisen kohteena voi olla kansainvälisen nuorten hankkeen käynnistäminen.

Nuorille suunnattujen teemahankkeiden avulla voidaan houkuttaa nuoret vaikuttamaan omiin asioihin ja päätöksentekoon ja alentaa nuorten kynnystä toteuttaa hankkeita Leader-työn avulla.

5.4 Leader on oppimista

Leader on itsessään kokeilevaa ja uutta kehittävää. Kehittäminen vaatii kykyä oppia kokemuksien kautta ja palautteen avulla. Nykyisessä informaatioyhteiskunnassa oppimisessa korostetaan enemmän taitoja tietojen sijaan. Tiedot vanhenevat yhä nopeammin, taidot säilyvät pidempään. Tärkeitä opittavia taitoja ovat mediakriittisyys, ajanhallinta, tiedonhankinta- ja sosiaaliset taidot sekä neuvottelutaidot. Leader-toiminta tarvitsee työntekijöitä ja hanketoteuttajia, joilla on halu ja kyky oppia. Suurin osa oppimisesta tapahtuu työn kautta, työtä tehdessä ja kehitettäessä – arkitoiminnan kautta spontaanisti. Tietojen ja taitojen lisäksi oppimista tapahtuu myös asenteissa. Kehittäjä on omaksunut uusia ajatuksia ja näkökantoja.

Sisäiset toimijat	Oppimistarpeet	Toimenpiteet	Aikataulu
hallitus	vanhan poisoppiminen mahdollisuuksien tunnistaminen aluekehittäjän roolin vahvistaminen hyrräjärjestelmän käytön opettelu	koulutus, tietoiskut, hallituksen kokoukset hankekoh- teissa, hanketoimijoiden tapaami- nen, hallituksen itsearviointi, hankekummina toimiminen	hankekauden alkaessa, jatkuvasti itsearviointi 2 x kauden aikana
henkilöstö	sähköisen haun ohjaus ja neuvonta hyrräjärjestelmän käyttö uudet toimintatavat vanhan poisoppiminen	osallistuminen koulutuksiin, yhteistyö ja sopimukset, innostuksen ylläpitäminen	hankekauden alkaessa, jatkuvasti
yhdistyksen jäsenet	mahdollisuuksien tunnistaminen	hankeretket, ajankohtaisen tiedon välittäminen	1 x vuodessa
hankkeiden vetäjät	yhdistyksen toiminnan kehittäminen, sähköisen järjestelmän käyttö,	henkilökohtainen neuvonta, koke- muksen siirtäminen, hyvien käytäntöjen jakaminen hanketapaamiset koulutukset esim. hankesuunnitte- luun ja maksatukseen, hanketoiminnan käsikirja, kansantajuiset ohjeet	jatkuvasti 2 x vuodessa 1 x vuodessa
muut Leader-ryhmät	hyvien käytäntöjen jakaminen, ongelmien ratkaisu yhdessä tulkinta	hankerekisteri sähköpostikeskustelu videoneuvottelu koulutukset	päivittäin
ydinverkostossa toimijat esim. kehit- tämisyhtiöt, kunnan elinkeinojohtajat	mahdollisuuksien tunnistaminen, hankeprosessin tunteminen	koulutukset ja tapaamiset, yritysklinikkapäivät, sopimukset yhteistyöstä, hankerekisteri	

TAULUKKO 6 sisäinen oppimissuunnitelma

Ulkoiset toimijat	Oppimistarpeet	Toimenpiteet	Aikataulu
alueen yhdistykset	yhdistysten toiminnan kehittäminen puheenjohtajan, sihteerin, rahaston- hoitajan töihin perehdyttäminen viestinnän tehostaminen talouden suunnittelu, varainhankinta	neuvonta ajantasaiset nettisivut	
asukkaat	oikea-aikainen vaikuttaminen, mahdol- lisuudet ja tavat	koulutus, tilaisuudet, aloitteet, esimerkit	
Muut sidosryhmät esim. ProAgria, MTK	mahdollisuuksien tunnistaminen	hanketilaisuudet	

TAULUKKO 7 ulkoinen oppimissuunnitelma

5.5 Työnjako Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa ja ohjelmien yhteensovitus

Vesuri-ryhmä ry. on paikallinen Leader-ryhmä (LAG= Local Action Group), joka toteuttaa Euroopan Unionin maaseutuohjelmaa, Manner-Suomen maaseudun kehittämishjelmaa sekä Keski-Suomen maakunnan maaseutuohjelmaa. Keski-Suomen ELY-keskuksen maaseutuosasto suorittaa Vesuri-ryhmä ry:n hallituksen puoltamien hankkeiden laillisuusharkinnan sekä toimii viranomaispäättökentekijänä niin hanke- kuin maksamiskäsittelyssä.

Yhteistyö Keski-Suomen ELY-keskuksen kanssa on ollut luontevaa ja avointa. Vesuri-ryhmä ry rahoittaa alueellaan ennen kaikkea toimintaansa aloittavia sekä toimintaansa kehittäviä mikroyrityksiä (kooltaan alle 10 htv). Yrityksiin kohdistuvat toimenpiteet ovat perustamis-, kehittämis- ja investointitukia. Toiminnassa keskitytään erityisesti yritystoiminnan aktivointiin. Leader-ryhmien yritysrahoituksen julkisen tuen määrä on enimmillään 25 000 €, sitä suuremmat hankkeet ohjataan ELY-keskukseen.

Hanketoiminnan rahoittamisessa Vesuri-ryhmä ry keskittyy ennen kaikkea paikallisten tai vaikutuksiltaan paikallisten hankkeiden tukemiseen, kun taas ELY-keskus pääsääntöisesti rahoittaa alueellisesti laajempia kehittämistoimia.

Yleishyödylliset investoinnit rahoitetaan pääsääntöisesti Leader-ryhmien rahoituksella.

6. Strategian hallinto ja seuranta

Strategian toteutuksesta ja ohjauksesta vastaa Vesuri-ryhmä ry, joka on toiminut LEADER-ryhmänä ohjelmakaudella 2007–2013. Ryhmä on toteuttanut Manner-Suomen Kehittämishjelmaa paikallisen MoTo-maaseudun kehittämishjelman avulla.

Vesuri-ryhmä ry on yleishyödyllinen kehittämissyhdistys, joka kannustaa toiminta-alueen asukkaita yhteistyöhön alueensa kehittämiseksi ja maaseudun elinvoimaisuuden ja vetovoimaisuuden säilyttämiseksi. Tavoitteena on lisätä maaseudun kehittämiseen liittyvää osaamista ja kokemusten vaihtoa eri maaseutualueiden välillä kansainvälinen yhteistyö mukaan lukien. Vesuri-ryhmä ry perustettiin Jämsässä vuonna 1997. Kaikilla alueen toimijoilla on mahdollisuus liittyä Vesuri-ryhmä ry:n jäseneksi. Jäsenistössä on julkisen hallinnon, yrittäjien, yhteisöjen ja paikallisten ihmisten edustajia. Vesuri-ryhmä ry:n jäsenmäärä oli vuoden 2012 lopussa 236 yksityisjäsentä ja 44 yhteisöjäsentä. Jäsenmäärä lisääntyy vuosittain muutamilla jäsenillä.

Vesuri-ryhmä ry:n toimintaa ohjaa kolmikantaperiaatteen mukaan muodostettu hallitus. Hallituksessa on tasapuolisesti julkisen tahon edustajia, yhdistysten päättävissä asemassa olevia sekä riippumattomia maaseudun asukkaita. Alueellinen tasapaino sekä sukupuolten ja ikäryhmien välinen tasa-arvo huomioidaan valintoja tehtäessä. Hallitus koostuu puheenjohtajasta sekä 8-15 varsinaisesta jäsenestä sekä 8-15 varajäsenestä. Käytäntönä on ollut, että alueen kunnilta pyydetään ehdokkaita julkisen tahon edustajiksi. Julkista tahoja ovat edustaneet myös kehitysyritysten yritysneuvojat. Vuosikokous valitsee hallituksen jäsenet. Sama hallituksen jäsen voidaan valita enintään kuudeksi toimikaudeksi peräkkäin. Hallitus kokoontuu kokouksiin 10–12 kertaa vuodessa. Ylintä päätösvaltaa yhdistyksessä käyttää yhdistyslain mukaan yleinen kokous.

Vesuri-ryhmä ry:llä on kaksi työntekijää – toiminnanjohtaja ja hankesihteeri. Henkilöstölle ja hallitukselle on laadittu erilliset toimenkuvat. Yhdistyksen toiminnassa noudatetaan vuonna 2014 valmistunutta laatukäsikirjaa. Yhdistyksen omissa kehittämishankkeissa voi toimia työntekijöitä tilapäisissä työsuhteissa. Kirjanpi-

to- ja tilitoimistopalvelut hankitaan kilpailutuksen perusteella ammattitaitoiselta kirjanpitotoimistolta. Toiminnalle haetaan tarkoituksenmukainen vakuutusturva (esim. Leader-ryhmille räätälöity vastuuvakuutus).

Lähimpien Leader-ryhmien (esim. PoKo ry, Maaseutukehitys ry ja Keski-Suomen muut -ryhmät) kanssa solmitaan yhteistyösopimuksia tukipalveluista esim. loma- ja sairasloma-aikojen hoidosta. Leader-ryhmien välistä yhteistyötä tarvitaan mm. tiedottamisessa sekä kansainvälisen toiminnan edistämässä.

Vesuri-ryhmän kehittämisstrategian toteutumista seurataan ja arvioidaan moniportaisesti. Työntekijät toteuttavat käytännön seuranta osana työtään. Puheenjohtaja on linkki työntekijöiden ja hallituksen välillä, työntekijöiden ja puheenjohtajan tapaamisia järjestetään kuukausittain. Strategian toteutumista seurataan hallituksen kokouksissa muutaman kerran vuodessa. Hallitus tekee päätökset mahdollisista toiminnan painopisteen muutoksista.

Strategian etenemisen ulkoinen arviointi toteutetaan ohjelmakauden aikana kahdesti. Koko strategian toteutumisesta, tuloksista ja vaikutuksista teetetään ulkopuolinen arviointi ohjelmakauden lopussa. Aikaisempien kausien kokemukset ovat osoittaneet ulkopuolisen arvioinnin merkityksen toiminnan kehittämisessä.

7. Rahoitussuunnitelma

	€
	6 600 000
Toimintarahen osuus (20 %)	858 000
Hankkeet (80 %)	5 742 000
Julkinen rahoitus (65 %)	4 290 000
- EU ja valtio 80 %	3 432 000
- kuntien osuus 20 %	858 000
Yksityinen rahoitus (35 %)	2 310 000

TAULUKKO 8 Vesuri-ryhmä ry:n rahoituskehys 2014–2020.

Vesuri-ryhmä ry:n rahoitussuunnitelman perusajatuksena on edellisen ohjelmakauden rahoituksen perustan säilyttäminen. Vesuri-ryhmä ry:n kehittämishjelmaan haetaan vuosille 2014–2020 rahoitusta yhteensä 6,6 miljoonaa euroa. Ohjelmakauden julkinen rahoitus on 4,3 miljoonaa euroa. Kuntarahoitus on 20 % julkisesta osuudesta (3 €/asukas/vuosi). Yksityinen rahoitus on 35 % koko rahoituskehyksestä (2,3 miljoonaa euroa).

Haettava rahoitus maaseudun yritys- ja kehittämishankkeisiin (ei sisällä toimintarahaa)

EU (42 %), euroa	Valtio (38) % euroa	Kunta (20) % euroa	Julkinen ra- hoitus yh- teensä, euroa (A)	Yksityinen rahoitus (35 % kokonaisrahoi- tuksesta)	Kokonaisrahoitus yhteensä, euroa
1 441 440	1 304 160	686 400	3 432 000	2 310 000	5 742 000

Haettava toimintaraha

	EU (42 %), euroa	Valtio (38) % euroa	Kunta (20) % euroa	Julkinen rahoitus yhteensä, euroa	Julkinen rahoitus % taulukon 1 kohdasta A, (enintään) 25 %
Toimintakustannukset 5 %	72 072	65 208	34320	171 600	
Aktivointi ja toiminnan edistäminen 20 %	288 288	260 832	137 280	686 400	
yhteensä	360 360	326 040	171 600	858 000	25 %

TAULUKKO 9 Vesuri-ryhmä ry:n rahoituskehys 2014–2020.

Toimintakustannukset liittyvät paikallisen kehittämisstrategian toteuttamisen hallintoon ja Leader-ryhmän sisäiseen työhön. Toiminnan aktivoimiseen kuuluvat kustannukset koskevat Leader-ryhmän ulkoista työtä, sidosryhmätyötä ja tietojen vaihtoa paikallisen strategian edistämiseksi sekä potentiaalisten tuensaajien tukemiseksi toimien kehittämisessä ja hakemusten käsittelyssä.

Vesuri-ryhmä ry:n vuorovaikutus- ja viestintäsuunnitelma: Liite 1

Kenelle viestitään	Mitä viestitään	Miten viestitään	Milloin viestitään	Miksi viestitään	Vastuuhenkilö
Hallitus	kokousmateriaali, infopaketti markkinointia varten, tilaisuudet, koulutukset	ekstranet, sähköposti, posti, puhelin	tarvittaessa, hallituksen vaihtuessa, kuukausittain	aluekehittäjän roolin vahvistamiseksi, päätöstyötä varten	toiminnanjohtaja, hankesih-teeri
Jäsenet	jäsentiedote, vuosikokouskutsut, uutiskirjeet, hankeretket	nettisivut, lehdet sähköposti jäsenkirje, uutiskirje		aktivointi, osallistaminen, tiedotus	toiminnanjohtaja, hankesih-teeri
Hanketoimijat	rahoitusmahdollisuudet, hakuajat, hanke- rekisteri esimerkit	henkilökohtainen neuvonta, paikalla käynnit, sähköposti, puhelin, kansantajuiset ohjeet	tarvittaessa, hankeprosessin joka vaiheessa	aktivointi, osallistaminen, ohjelman toteuttamiseksi	toiminnanjohtaja, hankesih-teeri, hankekummi, hallitusten jäsenet
Yrittäjät	rahoitusmahdollisuudet, paikalliset toimijat, jatkuva haku, hanke-esimerkit, yrittäjätarinat	henkilökohtainen neuvonta paikalla, yrittäjien aamukahvitilaisuudet, uutiskirje, kirje, paikallislehti, myös Yritys-Suomi-konseptin avulla	hankekauden alkaessa, vastaanottopäivät kunnittain, vuosittain alkuvuonna	aktivointi, osallistaminen, ohjelman toteuttamiseksi	toiminnanjohtaja, hankesih-teeri, hallitusten jäsenet
Kehittämissyhtiöt, kunnan elinkeinotoimi, kylien yhteiset yhdistykset, kyläparlamentti	rahoitusmahdollisuudet, yhteistyö ja vastualueet, asiakasnäkökulma, paikalliset toimijat, esimerkit	yritysklinikat, tilaisuudet, avoimet ovet, nettisivut, lehdet sähköposti jäsenkirje, uutiskirje	hankekauden alkaessa, säännöllisesti, uutiskirje 4 x vuosi,	aktivointi, osallistaminen, asiakaspalvelun parantamiseksi	toiminnanjohtaja, hankesih-teeri
Suuri yleisö, asukkaat, nuoret	mahdollisuudet, tulokset	tilaisuudet, some, paikallislehti, hankeretket, Leader- viikon tilaisuudet	säännöllisesti	aktivointi, tiedon lisääminen	toiminnanjohtaja, hankesih-teeri, hallituksen jäsenet
Kunnat	ohjelman toteutumisen, kunnan hankesalkku, hankkeiden tila, aktivointitoimet	henkilökohtaiset tapaamiset, sähköposti	3 kertaa vuodessa	mahdollisuuksien tunnistaminen, avoimuus, tiedon lisäämiseksi	toiminnanjohtaja, hankesih-teeri, hallituksen kuntaedustajat
Viranomaiset	yhteinen näkemys, rahoituslinjaukset, lausunnot, käsittelyajat ja käsittelijät	tapaamiset, sähköposti, puhelin, hyrrä, videoneuvottelu, työryhmät	säännöllisesti, päivittäin	asiakaspalvelun onnistumiseksi	toiminnanjohtaja, hankesih-teeri
Tiedotusvälineet	Leader-toiminta, tulokset, hakuajat	uutiskirjeet, tiedotustilaisuudet, sähköposti, kutsut	uutiskirje 4 x vuosi, säännöllisesti	tiedon lisääminen	toiminnanjohtaja, hankesih-teeri
Muut Leader-ryhmät	hyvät käytännöt, vertaistuki	tapaamiset, sähköposti, puhelin	päivittäin	kehittäminen, onnistuminen, työssäjaksamisen edistäminen	toiminnanjohtaja, hankesih-teeri